

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat. W myśl art. 8 ustawy plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Planu zadań ochronnych nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części, pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 11 pkt 2 ustawy).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy, zawiera:

1. opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
2. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
3. cele działań ochronnych;
4. określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
5. wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
6. wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34 poz. 186, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem”.

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy).

Projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie - Dz. U. z 2023 r. poz. 190) oraz może być przedmiotem opinii regionalnej rady ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy).

Obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi PLH160008 (zwany dalej „obszarem Natura 2000”) został uznany za obszar o znaczeniu dla Wspólnoty na mocy decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. z 2011 r. Nr 33, str. 146).

Obszar Natura 2000 został wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Małej Panwi (PLH160008) (Dz. U. poz. 1746).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 14 lutego 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Małej Panwi PLH160008 (Dz. Urz. Woj. Op. poz. 500 i Dz. Urz. Woj. Śląs. poz.1704) weszło w życie 2 marca 2013 r. W związku z terminem expiracji ww. aktu (przypadającym na 2 marca 2023 r.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach przystąpili do prac nad projektem planu zadań ochronnych z okresem obowiązywania na kolejne 10 lat, zwanym dalej „projektem PZO”.

Po ustaleniu terenu objętego projektem PZO oraz przedmiotów ochrony obszaru, organ sformułował założenia do sporządzenia ww. dokumentu. W ramach prac zidentyfikowano osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar i sformułowano projekt PZO. W związku z tym, że nie zachodziły przesłanki określone w art. 11 ustawy projekt PZO sporządzono dla całego obszaru Natura 2000.

Granice obszaru Natura 2000, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Małej Panwi (PLH160008) (Dz. U. poz. 1746), przedstawiono na załączniku mapowym (załącznik nr 2 do zarządzenia) oraz opisano w oparciu o punkty węzłowe (załącznik nr 1), dla których podano współrzędne X i Y w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL - 1992, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. poz. 1247, z późn. zm.).

W obszarze Natura 2000 zidentyfikowano następujące przedmioty ochrony:

- 1) starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* – kod siedliska 3150;
- 2) nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*) – kod siedliska 3260;
- 3) zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) – kod siedliska 6410;
- 4) niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – kod siedliska 6510;
- 5) torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) – kod siedliska 7140;
- 6) górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk – kod siedliska 7230;
- 7) grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*) – kod siedliska 9170;
- 8) bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne – kod siedliska 91D0;
- 9) łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe – kod siedliska 91E0.

W związku z tym, że przedmiotem ochrony są wyłącznie siedliska przyrodnicze, w niniejszym zarządzeniu nie oceniano stanu ochrony, nie identyfikowano zagrożeń oraz nie określano celów i działań ochronnych dla gatunków i ich siedlisk.

Oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony dokonano na podstawie wyników ekspertyzy specjalistycznej, w oparciu o trzy parametry stanu: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje oraz perspektywy ochrony. Przy ocenie poszczególnych parametrów zastosowano zestawy wskaźników opisanych

w metodyce przygotowanej na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Na podstawie dokonanej oceny stanu ochrony zidentyfikowano zagrożenia istniejące i potencjalne dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony (załącznik nr 3 do zarządzenia). Nazwy i kody zagrożeń podano według przygotowanej przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska „Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000” - załącznik nr 5 pn. „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA)”.

Cele działań ochronnych (załącznik nr 4 do zarządzenia) określono biorąc pod uwagę zidentyfikowane zagrożenia i zestawy wskaźników stanu ochrony, opisane w metodyce przygotowanej na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowanego przez GIOŚ. Analizę zasadności przyjętych celów działań ochronnych przedstawia poniższe zestawienie (tabela).

Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych	Uzasadnienie przyjętego celu
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 0,4 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: dokumentacja planu zadań ochronnych (2022). Do powierzchni siedliska wliczono całą powierzchnię zbiorników (starorzeczy). Wyraźny spadek powierzchni poniżej 0,4 ha będzie świadczył o rzeczywistym, istotnym ubytku powierzchni siedliska.
Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu	Utrzymanie na 3 stanowiskach z 5 w obszarze dużej różnorodności fitocenotycznej zbiorowisk, obecności nymfeidów i elodeidów i pokrycia powierzchni pleustofitami najwyższej do 50 %, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) stan właściwy panuje na trzech stanowiskach. Na pozostałych stanowiskach zubożenie składu gatunkowego (w tym brak elodeidów) jest efektem postępującej sukcesji i stanowi element naturalnej dynamiki siedliska. Stan ten przyjęto za referencyjny.
Gatunki wskazujące na degenerację	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
Barwa wody	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze słabo zielonej, słabo przezroczystej, brązowawo-przezroczystej barwy wody, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze przewodnictwa elektrolitycznego niższego lub równego 600 $\mu\text{S cm}^{-1}$, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
Przezroczystość wody	Utrzymanie na 4 stanowiskach z 5 w obszarze widzialności krążka Secchiego do dna, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Ze względu na małą głębokość starorzeczy w obszarze jedynym możliwym kryterium przyznania oceny FV jest widoczność krążka Secchiego do dna.

Odczyn wody	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze pH 6,5-7,9, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
Plankton	Zrezygowano z oceny tego pomocniczego wskaźnika. Obniżona ocena części płatów wynika z naturalnej dynamiki siedliska związanej z postępującą sukcesją. Ustalenie tego nie wymagało dodatkowych pomiarów wskaźnika pomocniczego.	
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie w obszarze oceny U1 parametru „struktura i funkcja”.	Brak możliwości poprawy oceny ogólnej w związku ze zmniejszaniem się powierzchni zbiorników (a tym samym powierzchni siedliska). Brak jest możliwości zatrzymania procesu. Możliwa jest dalsza intensyfikacja w przypadku powtarzających się suszy. Brak jest możliwości poprawy oceny parametru „struktura i funkcja” ze względu na naturalną dynamikę siedliska, przejawiającą się postępującą sukcesją części zbiorników. Stan obecny przyjęto za referencyjny.
3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 45 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: dokumentacja planu zadań ochronnych (2022). Do powierzchni siedliska wliczono całą powierzchnię biegu rzeki, na której występują wyspowo płyty siedliska. Wyraźny spadek powierzchni poniżej 45 ha będzie świadczył o rzeczywistym, istotnym ubytku powierzchni siedliska.
Gatunki charakterystyczne – włosieniczniki	Utrzymanie na jednym stanowisku pokrycia włosienicznikami (z wyjątkiem krążkolistnego) co najmniej na 2 w skali Makrofitowej Metody Oceny Rzek (MMOR), tj. oceny FV oraz utrzymanie na drugim stanowisku pokrycia włosienicznikami (z wyjątkiem krążkolistnego) co najmniej na 1 w skali MMOR, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) obecność włosienicznika tarczowatego stwierdzono na 2 stanowiskach z 10 w obszarze. Brak jest przesłanek pozwalających na założenie poprawy oceny wskaźnika na pozostałych stanowiskach w okresie obowiązywania planu. Brak jest też możliwości oddziaływania na stan wskaźnika poprzez działania ochronne.
Gatunki charakterystyczne – inne	Utrzymanie na 8 stanowiskach z 10 w obszarze obecności co najmniej 2 gatunków charakterystycznych, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012) uwzględniając ustalenia zawarte w dokumentacji PZO (2022). Gatunkami charakterystycznymi w obszarze są: rześl hakowata i zrojek pospolity. Nie przewiduje się zmniejszenia wymaganej liczby gatunków stąd brak jest konieczności podejmowania działań ochronnych.
Materiał dna koryta	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze maksymalnie 20 % mulistego materiału dna, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) tylko na 1 z 10 stanowisk stwierdzono gruboziarnisty materiał dna w ilości odpowiedniej dla oceny FV. Uzależnione jest to od podłoża geologicznego i charakteru rzeki. Nie zachodzi jednak niebezpieczeństwo zwiększenia udziału materiału mulistego.

		Stan taki przyjęto jako referencyjny dla obszaru.
Ocena stanu ekologicznego	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze co najmniej dobrego stanu ekologicznego (I lub II klasy w skali Makrofitowego Indeksu Rzecznego), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012).
Pokrycie transektu przez moczarkę kanadyjską <i>Elodea canadensis</i>	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze pokrycia co najwyżej 2 (w skali MMOR), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012)
Przepływy	Utrzymanie na 8 stanowiskach z 10 w obszarze powyżej 40 % udziału szybkich typów przepływu (kipiel, rwący, wartki), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Ocena na poszczególnych stanowiskach wynika z naturalnej zmienności charakteru przepływu na różnych odcinkach rzeki. Mała Panew cechuje się stosunkowo wartkim nurtem i dużą stałością poziomu wody, stąd siedlisku nie zagraża pogorszenie oceny wskaźnika.
Śpiętrzenie wód rzeki	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku spiętrzenia wód rzeki, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012).
Wskaźnik naturalności siedliska (HQA)	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze wartości wskaźnika HQA większej lub równej 50, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012).
Wskaźnik przekształcenia siedliska (HMS)	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze wartości wskaźnika HMS mniejszej lub równej 20, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012).
Naturalne elementy morfologiczne	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze obecności co najmniej 3 naturalnych elementów morfologicznych, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012).
Zacienienie rzeki	Utrzymanie na 7 stanowiskach z 10 w obszarze co najwyżej 50 % stopnia zacienienia koryta rzecznoego, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) ocena U1 na 3 stanowiskach wynika z naturalnego ukształtowania brzegów, które porasta las. Pozostałe odcinki brzegów są bezdrzewne w związku z obecnością szerokich, piaszczystych łąch, stąd nie dojdzie do pogorszenia oceny wskaźnika i brak jest konieczności podejmowania działań ochronnych.
Gatunki inwazyjne	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze obecności co najwyżej 2 obcych gatunków inwazyjnych, z których żaden nie występuje na odcinku dłuższym niż 33 % długości badanego odcinka rzeki, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012).
Ścieki	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku zastoisk ścieków w rzece oraz braku	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3260 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją

	gruntu nasiąkniętego ściekami w sąsiedztwie rzeki, tj. oceny U1.	PZO (2022) ścieki obecne są na całej długości rzeki. Pochodzą zarówno ze źródeł lokalnych, jak i spływają z górnej części dorzecza (spoza obszaru). Ich całkowite wyeliminowanie w perspektywie 10 lat jest praktycznie niemożliwe i wykracza poza zakres niniejszego dokumentu, jednak następuje stopniowa poprawa w przedmiotowym zakresie. Stąd siedlisku nie zagraża pogorszenie oceny wskaźnika.
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie w obszarze oceny U1 parametru „struktura i funkcja”.	Brak możliwości poprawy do oceny FV w związku z ograniczonym pokryciem i zasięgiem występowania włosieniczników. Stan obecny przyjęto jako referencyjny.
6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 10,5 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: informacje z warstwy przestrzennej opisującej rozmieszczenie siedliska, pochodzącej z dokumentacji planu zadań ochronnych z 2022 r., zweryfikowane w oparciu o dane przestrzenne dotyczące rozmieszczenia siedliska pochodzące z ekspertyzy botanicznej z 2013 r. oraz analizę ortofotomapy. Weryfikując powierzchnię siedliska w trakcie ww. analizy wzięto pod uwagę nie tylko najlepiej zachowane fragmenty płatów, ale również fragmenty gorzej zachowane, których stan ochrony może ulec poprawie po wdrożeniu działań ochronnych.
Procent powierzchni zajęty przez siedlisko w transekcji	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze większej niż 80 % powierzchni zajętej przez siedlisko, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).
Struktura przestrzenna płatów siedliska	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku fragmentacji lub nieznacznej fragmentacji, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).
Gatunki typowe	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze średnio liczego występowania gatunków charakterystycznych (od 3 do 5) i obecności gatunków wyróżniających dla związku <i>Molinion</i> , tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) typowymi gatunkami w obszarze są: trzęślica modra, sit skupiony, sit rozpięchły, olszewnik kminkolistny, pięciornik kurze ziele. W obszarze występuje stosunkowo ubogi wariant siedliska (brak jest możliwości poprawy oceny – stan obecny przyjęto jako referencyjny).
Gatunki dominujące	Osiągnięcie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku gatunków o pokryciu powyżej 50 % oraz współpanowania gatunków łąkowych, charakterystycznych dla klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> , w tym przede wszystkim gatunków typowych dla siedliska, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na jednym z dwóch stanowisk w obszarze wskaźnik oceniono na U1, na drugim na FV.
Obce gatunki	Utrzymanie na wszystkich	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska

inwazyjne	stanowiskach w obszarze co najwyżej pojedynczego występowania gatunków inwazyjnych lub ich pokrycia mniejszego niż 5 %, tj. oceny U1.	6410 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) w obszarze występują dwa stanowiska: na jednym wskaźnik oceniono na FV, na drugim na U1 w związku z nielicznym występowaniem nawłoci późnej i uczezu amerykańskiego. Dla oceny FV konieczny jest całkowity brak gatunków inwazyjnych, jednak osiągnięcie takiego stanu jest bardzo mało prawdopodobne, a stan obecny przyjęto za referencyjny.
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Osiągnięcie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku gatunków ekspansywnych lub ich pokrycia mniejszego niż 10 %, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na jednym z dwóch stanowisk wskaźnik oceniono na U1, na drugim na FV.
Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze łącznego pokrycia krzewów i podrostu drzew mniejszego niż 5 %, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).
Martwa materia organiczna (wojłok)	Osiągnięcie na wszystkich stanowiskach w obszarze średniej grubości wojłoku mniejszej niż 2 cm, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na jednym z dwóch stanowisk wskaźnik oceniono na U1, na drugim na FV.
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie w obszarze oceny U1.	Brak możliwości poprawy do oceny FV w związku z ograniczoną liczbą gatunków typowych (ubogi wariant siedliska). Stan obecny przyjęto jako referencyjny.
6510 nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 61 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: informacje z warstwy przestrzennej opisującej rozmieszczenie siedliska, pochodzącej z dokumentacji planu zadań ochronnych z 2022 r., zweryfikowane w oparciu o dane przestrzenne dotyczące rozmieszczenia siedliska pochodzące z ekspertyzy botanicznej z 2013 r. oraz analizę ortofotomapy. Weryfikując powierzchnię siedliska w trakcie ww. analizy wzięto pod uwagę nie tylko najlepiej zachowane fragmenty płatów, ale również fragmenty gorzej zachowane, których stan ochrony może ulec poprawie po wdrożeniu działań ochronnych.
Struktura przestrzenna płatów siedliska	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku fragmentacji lub nieznacznej fragmentacji, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012).
Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie na 9 stanowiskach z 10 w obszarze więcej niż 4 gatunków charakterystycznych dla siedliska a w przypadku zbiorowiska <i>Poa pratensis-Festuca rubra</i> od 3 do 4 gatunków, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) charakterystycznymi gatunkami w obszarze są: kostrzewa czerwona, przytulia pospolita, wiechlina łąkowa, szczaw rozpierzchły, rajgras wyniosły, dzwonek rozpierzchły, pępawa dwuletnia i kozibród łąkowy. W obszarze przeważa

		zbiorowisko <i>Poa pratensis-Festuca rubra</i> .
Gatunki dominujące	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze dominacji powyżej 50 % gatunków typowych dla łąk świeżych, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) w obszarze dominują kostrzewa czerwona i mietlica pospolita. Brak jest możliwości poprawy oceny – dominacja wynika z warunków środowiska (ubogie, piaszczyste podłoże). Stan ten przyjęto jako referencyjny.
Obce gatunki inwazyjne	Osiągnięcie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku obcych gatunków inwazyjnych lub pojedynczego występowania gatunków o niskim stopniu inwazyjności (nie zagrażającym różnorodności biologicznej), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012). Na 8 stanowiskach z 10 zidentyfikowanych w dokumentacji PZO (2022) wskaźnik oceniono na FV, a na 2 stanowiskach na U1.
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze sytuacji, w której pokrycie żadnego z gatunków silnie ekspansywnych nie przekracza 10 % i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych jest mniejsze niż 50 %, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Na 7 stanowiskach z 10 zidentyfikowanych w dokumentacji PZO (2022) za obniżenie oceny odpowiada trzcinnik pospolity. Pomimo prowadzenia odpowiedniej gospodarki, gatunek ten nie został i nie może zostać wyeliminowany – wynika to z warunków środowiska (gatunek silnie konkurencyjny na piaszczystym, ubogim podłożu). Stąd brak jest możliwości poprawy oceny i stan ten przyjęto jako referencyjny.
Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze łącznego pokrycia drzew i krzewów mniejszego niż 1 %, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012).
Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	Utrzymanie na 3 stanowiskach w obszarze minimum 80 % powierzchni z płatami dobrze zachowanymi, tj. oceny FV oraz utrzymanie na 7 stanowiskach w obszarze od 50 do 79 % powierzchni z płatami dobrze zachowanymi, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 3 stanowiskach z 10 wskaźnik oceniono na FV, na 5 stanowiskach na U1, a na 2 stanowiskach na U2. Zgodnie z ekspertyzą botaniczną (2013) na dalszych 2 stanowiskach wskaźnik oceniono na U1 a na jednym na U2. Zgodnie z dokumentacją PZO brak jest możliwości poprawy oceny – płaty siedliska są stosunkowo ubogie w gatunki, co wynika z uboższego, piaszczystego podłoża, na którym wykształca się siedlisko). Stan ten przyjęto jako referencyjny.
Wojłok (martwa materia organiczna)	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze średniej grubości wojłoku mniejszej niż 2 cm, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6510 (2012).
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U1.	Brak jest możliwości poprawy stanu ochrony przede wszystkim w związku z obecnością trzcinnika piaskowego. Ponieważ zgodnie

		z przedstawionymi powyżej wyjaśnieniami brak jest możliwości poprawy oceny wskaźnika „gatunki ekspansywne roślin zielnych”, ocenę U1 przyjęto jako referencyjną.
7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 3,95 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: dokumentacja planu zadań ochronnych (2022).
Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	Utrzymanie na 2 stanowiskach z 3 w obszarze ponad 80 % powierzchni zajętej przez siedlisko, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na dwóch stanowiskach siedlisko zajmuje ponad 80 % transektu, na jednym stanowisku od 70 do 80 %.
Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie na 2 stanowiskach z 3 w obszarze powyżej 6 gatunków charakterystycznych lub mniej, lecz przy pokryciu powyżej 50 %, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) charakterystycznymi gatunkami w obszarze są: mietlica psia, fiołek błotny, wąkrota zwyczajna, turzyca siwa, siedmiopalecznik błotny, torfowiec kończysty, wełnianka wąskolistna. Na stanowiskach w obszarze występuje od 5 do 7 gatunków charakterystycznych (na dwóch stanowiskach ocena FV, na jednym U1).
Gatunki dominujące	Utrzymanie na 2 stanowiskach z 3 w obszarze dominacji gatunków charakterystycznych dla siedliska lub przy braku dominanta przeważania gatunków charakterystycznych, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na dwóch stanowiskach wskaźnik oceniono na FV, na jednym na U1.
Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	Utrzymanie na 1 stanowisku z 3 w obszarze całkowitego pokrycia mchów ponad 50 % i zajmowania przez mchy torfowce ponad 50 % całkowitej powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na jednym stanowisku wskaźnik oceniono na FV, na dwóch na U2. Stan siedliska jest w znacznym stopniu uzależniony od ilości opadów, a w związku z występującymi w ostatnich latach suszami w obrębie płatów siedliska występuje niedostateczne uwodnienie. W efekcie zaznacza się zaniżone pokrycie gatunków typowych, szczególnie wyraźne w odniesieniu do pokrycia torfowców i generalnie mchów. Jako cel na okres obowiązywania planu przyjęto utrzymanie właściwego stanu wskaźnika na stanowisku, na którym utrzymał się on pomimo małej ilości opadów.
Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze zajęcia co najwyżej 5 % powierzchni płatów siedliska przez obce gatunki inwazyjne, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) stwierdzono nielicznie występujące <i>erectites jastrzębcowaty</i> i uczepek amerykański. Brak jest efektywnych metod ich zwalczania. Obecną ocenę

		przyjęto jako referencyjną.
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze co najwyżej 20 % zajęcia powierzchni płatów siedliska przez gatunki ekspansywnych roślin zielnych, tj. oceny U2.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) za ocenę wskaźnika odpowiada obecność trzcinnika lancetowatego (do 20 % zajęcia płatów siedliska) i trzęślicy modrej (poniżej 5 % zajęcia płatów siedliska). Ich występowanie jest konsekwencją przesuszenia stanowisk. Stan siedliska jest w znacznym stopniu uzależniony od ilości opadów, a w związku z występującymi w ostatnich latach suszami w obrębie płatów siedliska występuje niedostateczne uwodnienie. W efekcie znaczne pokrycie osiągają gatunki ekspansywne. Ponieważ brak jest możliwości bezpośredniego oddziaływania na uwodnienie płatów poprzez działania ochronne stan obecny przyjęto jako referencyjny na okres obowiązywania planu.
Obecność krzewów i podrostu drzew	Osiągnięcie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku lub pojedynczego występowania krzewów i podrostu drzew, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 1 stanowisku z 3 wskaźnik oceniono na FV, na 2 stanowiskach na U1.
Stopień uwodnienia	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze poziomu wody mierzonej w piezometrze na głębokości od 10 do 20 cm poniżej powierzchni torfowiska, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Stan siedliska jest w znacznym stopniu uzależniony od ilości opadów, a w związku z występującymi w ostatnich latach suszami w obrębie płatów siedliska występuje niedostateczne uwodnienie. Ponieważ brak jest możliwości bezpośredniego oddziaływania na uwodnienie płatów poprzez działania ochronne stan obecny przyjęto jako referencyjny na okres obowiązywania planu.
Pozyskanie torfu	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku pozyskania torfu, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012).
Melioracje odwadniające	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu zneutralizowana na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012).
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U2.	Ocena ogólna wynika z oceny wskaźników "pokrycie i struktura gatunkowa mchów". Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na jednym stanowisku wskaźnik oceniono na

		FV, na dwóch na U2. Stan siedliska jest w znacznym stopniu uzależniony od ilości opadów, a w związku z występującymi w ostatnich latach suszami w obrębie płatów siedliska występuje niedostateczne uwodnienie. W efekcie zaznacza się zaniżone pokrycie gatunków typowych, szczególnie wyraźne w odniesieniu do pokrycia torfowców i generalnie mchów. Jako cel na okres obowiązywania planu przyjęto utrzymanie właściwego stanu wskaźnika na stanowisku, na którym utrzymał się on pomimo małej ilości opadów. Brak możliwości osiągnięcia wyższej oceny wskaźnika na dwóch pozostałych stanowiskach rzutuje na jego ocenę na poziomie obszaru (U2) i na ocenę ogólną (U2). W związku brakiem możliwości poprawy stosunków wodnych w okresie obowiązywania planu, poprawa oceny ogólnej nie będzie możliwa.
7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 1,65 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: dokumentacja planu zadań ochronnych (2022).
Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje	Utrzymanie na stanowisku w obszarze ponad 80 % powierzchni zajętej przez siedlisko, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012).
Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie na stanowisku w obszarze co najmniej 4 gatunków charakterystycznych lub pokrycie gatunków charakterystycznych na poziomie minimum 20 %, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) charakterystycznymi gatunkami w obszarze są: bobrek trójlistkowy, siedmiopalecznik błotny, sit członowaty, kruszczyk błotny.
Gatunki dominujące	Osiągnięcie na stanowisku w obszarze równego udziału gatunków charakterystycznych dla siedliska i innych, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na stanowisku dominują gatunki nie zaliczane do charakterystycznych dla siedliska, m. in. trzcina pospolita, a aktualna ocena wskaźnika to U2.
Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	Osiągnięcie na stanowisku w obszarze całkowitego pokrycia mchów na poziomie od 20 do 50 %, przy zajmowaniu przez mchy brunatne powierzchni od 20 do 70 % całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) całkowite pokrycie mchów na stanowisku wynosi nieco poniżej 20 %, a aktualna ocena wskaźnika to U2.
Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie na stanowisku w obszarze braku obcych gatunków inwazyjnych, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012).
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Osiągnięcie na stanowisku w obszarze zajęcia przez gatunki ekspansywne roślin zielnych najwyżej 5 % powierzchni płatu	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) trzcina pospolita pokrywa 40 %

	siedliska, tj. oceny U1.	powierzchni płatu na stanowisku, a aktualna ocena wskaźnika to U2.
Zakres pH	Utrzymanie na stanowisku w obszarze pH powierzchniowej warstwy torfu w zakresie od 6 do 7, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) obecna wartość pH to 6,6-6,9 (ocena U1).
Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Osiągnięcie na stanowisku w obszarze co najwyżej pojedynczego występowanie krzewów i podrostu drzew lub ich braku, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) aktualna ocena wskaźnika to U1.
Stopień uwodnienia	Utrzymanie na stanowisku w obszarze poziomu wody mierzonego w piezometrze: do 2 cm powyżej powierzchni torfowiska, równo z powierzchnią lub do 10 cm poniżej jego powierzchni, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012).
Pozyskanie torfu	Utrzymanie na stanowisku w obszarze braku pozyskania torfu, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012).
Melioracje odwadniające	Utrzymanie na stanowisku w obszarze braku sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko, bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu zneutralizowana na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7230 (2012).
Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie oceny U1.	Brak możliwości poprawy oceny ogólnej do FV w okresie obowiązywania planu (obecna ocena U2) w związku z koniecznością osiągnięcia w pierwszej kolejności oceny U1 w zakresie wskaźników kardynalnych „pokrycie i struktura gatunkowa mchów” i „gatunki ekspansywne roślin zielnych”.
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i>)		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 77 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: dokumentacja planu zadań ochronnych (2022).
Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie na co najmniej 75 % stanowisk w obszarze typowej, właściwej dla siedliska 9170 kombinacji florystycznej (wielogatunkowy drzewostan z udziałem przede wszystkim grabu i ewentualnie lipy drobnolistnej oraz obecność w runie gatunków charakterystycznych, np. gwiazdnicy wielkokwiatowej, gajowca żółtego, zawilca gajowego), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) charakterystycznymi gatunkami w obszarze są: dąb szypułkowy, grab pospolity, lipa drobnolistna, leszczyna pospolita, gwiazdnica wielkokwiatowa, kokoryczka wielkokwiatowa, zawilec gajowy, gajowiec żółty, przytulinka wiosenna, fiołek leśny, podagrycznik pospolity,
Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie na co najmniej 90 % stanowisk w obszarze co najwyżej sporadycznego pokrycia (do 2 %)	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją

	przez inwazyjne gatunki obce w podszytcie i runie, tj. oceny U1.	PZO (2022) w płatach siedliska występują młodociane osobniki czeremchy amerykańskiej i dębu czerwonego. Możliwości ich zwalczania są ograniczone, gdyż na skutek transportu nasion przez ptaki, pojawiają się w płatach siedliska nawet przy braku okazów owocujących.
Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie na co najmniej 40 % stanowisk w obszarze co najwyżej pojedynczego występowania ekspansywnych gatunków rodzimych w runie (powyżej 1 %, lecz nie więcej niż 5 % pokrycia), tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 60 % płatów siedliska rozwinęła się fałalna dominacja turzycy drżączkowatej w stopniu ograniczającym rozwój runa. Ze względu na prześwietlenie drzewostanów oraz przesuszenie podłoża nie jest możliwe ograniczenie liczebności tego gatunku.
Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk w obszarze struktury roślinności zróżnicowanej pod względem wieku i przestrzennie (ponad 50 % powierzchni płatów pokryte przez zwarty drzewostan, jednak obecne luki i prześwietlenia), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015).
Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk w obszarze większego niż 10 % udziału drzew starszych niż 100 lat, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015).
Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk w obszarze obfitego naturalnego odnowienia w lukach i prześwietleniach, z nielicznymi śladami zgryzania, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015).
Gatunki obce w drzewostanie	Osiągnięcie na co najmniej 90 % stanowisk w obszarze mniejszego niż 10 % udziału w drzewostanie gatunków obcych geograficznie przy braku ich odnawiania się, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 3 stanowiskach wskaźnik oceniono na FV, na 1 stanowisku na U1 oraz na 1 stanowisku U2. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) w obszarze gatunkami obcymi geograficznie w drzewostanie są głównie dąb czerwony i czeremcha amerykańska.
Martwe drewno wielkowymiarowe	Osiągnięcie na co najmniej 25 % stanowisk w obszarze więcej niż 5 sztuk drewna wielkowymiarowego na hektar oraz na kolejnych 50 % stanowisk w obszarze od 3 do 5 sztuk drewna wielkowymiarowego na hektar), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 2 stanowiskach wskaźnik oceniono na U1 a na 3 stanowiskach U2.
Martwe drewno (łącznie zasoby)	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika ze wszystkich stanowisk w obszarze (uwzględniając płaty w wydzieleniach wyłączonych ze wskazań gospodarczych)	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 1 stanowisku wskaźnik oceniono na FV, na 1 stanowisku na U1 oraz na 2 stanowiskach U2.

	na poziomie ponad 20 m ³ /ha, tj. oceny FV.	
Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze ponad 20 sztuk drzew biocenotycznych na hektar, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015).
Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie na co najmniej 90 % stanowisk w obszarze braku zniszczeń runa i gleby związanych z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 9170 (2015).
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U1.	Brak możliwości poprawy oceny ogólnej w okresie obowiązywania planu w związku z ekspansją turzycy drżączkowatej. Obecną ocenę przyjęto jako referencyjną dla siedliska.
91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 18,5 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: informacje z warstwy przestrzennej opisującej rozmieszczenie siedliska, pochodzącej z dokumentacji planu zadań ochronnych z 2022 r., zweryfikowane w oparciu o dane przestrzenne dotyczące rozmieszczenia siedliska pochodzące z dokumentacji planu zadań ochronnych z 2012 r. oraz analizę ortofotomapy. Weryfikując powierzchnię siedliska w trakcie ww. analizy wzięto pod uwagę nie tylko najlepiej zachowane fragmenty płatów, ale również fragmenty gorzej zachowane, strukturalnie nie różniące się od tych pierwszych, a których stan ochrony może ulec poprawie w razie zmiany warunków hydrologicznych, np. na skutek zwiększenia się liczby opadów. Z zasięgu siedliska wyeliminowano jedynie fragmenty w oczywisty sposób błędnie zaklasyfikowane w 2012 r. (fragment użytkowanej łąki, dwa niewielkie fragmenty drzewostanów liściastych). W wyniku dokonanej korekty powierzchnia siedliska wynosi obecnie 18,54 ha i ta wartość została uznana za referencyjną dla oceny właściwej (FV). W 2023 r. zostanie w powyższym zakresie sporządzony wniosek o zmianę informacji zawartej w Standardowym Formularzu Danych obszaru.
Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze obecności od 30 do 60 % gatunków charakterystycznych, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Gatunki dominujące	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze, w jednej lub więcej warstwach dominacji gatunku innego, niż zwykle	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) płaty noszą wyraźne ślady

	w naturalnym zbiorowisku roślinnym, tj. oceny U2.	<p>przesuszenia. Jego objawem jest obniżone pokrycie bagna i borówki bagiennej oraz dominacja na wszystkich stanowiskach w obszarze borówki czernicy i trzęślicy modrej. Brak jest możliwości przeciwdziałania temu zjawisku. W obrębie płatów siedliska znajdują się stare, zatorfione rowy melioracyjne. W ostatnich latach nie były konserwowane i odnawiane. W związku z tym stały się rezerwuarem gatunków charakterystycznych dla siedliska. Jakikolwiek prace w obrębie rowów (zarówno ich zasypywanie jak i stworzenie warunków do okresowego retencjonowania w nich wody) spowodują usunięcie występującej tam roślinności. Obecnie decydujący wpływ na przesuszenie płatów siedliska mają niskie roczne sumy opadów i wysokie temperatury panujące w okresie wegetacyjnym. W takich warunkach jakkolwiek retencja wody jest niemożliwa.</p>
Inwazyjne gatunki obce w runie	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku inwazyjnych gatunków obcych w runie, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze co najwyżej 2 rodzimych gatunków ekspansywnych roślin zielnych, tj. oceny U2.	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na wszystkich stanowiskach w obszarze stwierdzono bardzo duże pokrycie borówki czernicy i trzęślicy modrej, wynikające z przesuszenia podłoża. Brak jest możliwości przeciwdziałania temu zjawisku. W obrębie płatów siedliska znajdują się stare, zatorfione rowy melioracyjne. W ostatnich latach nie były konserwowane i odnawiane. W związku z tym stały się rezerwuarem gatunków charakterystycznych dla siedliska. Jakikolwiek prace w obrębie rowów (zarówno ich zasypywanie jak i stworzenie warunków do okresowego retencjonowania w nich wody) spowodują usunięcie występującej tam roślinności. Obecnie decydujący wpływ na przesuszenie płatów siedliska mają niskie roczne sumy opadów i wysokie temperatury panujące w okresie wegetacyjnym. W takich warunkach jakkolwiek retencja wody jest niemożliwa.</p>
Uwodnienie	Utrzymanie na wszystkich	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska

	stanowiskach w obszarze siedliska w stanie przesuszonym, tj. oceny U2.	91D0 (2010, 2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) Siedlisko silnie zależne od poziomu wody zarówno pochodzącej z opadów, jak i napływającej z położonych dalej na północ terenów (pośrednio również pochodzącymi z opadów). W obrębie płatów siedliska znajdują się stare, zatorfione rowy melioracyjne. W ostatnich latach nie były konserwowane i odnawiane. W związku z tym stały się rezerwuarem gatunków charakterystycznych dla siedliska. Jakikolwiek prace w obrębie rowów (zarówno ich zasypywanie jak i stworzenie warunków do okresowego retencjonowania w nich wody) spowodują usunięcie występującej tam roślinności. Obecnie decydujący wpływ na przesuszenie płatów siedliska mają niskie roczne sumy opadów i wysokie temperatury panujące w okresie wegetacyjnym. W takich warunkach jakkolwiek retencja wody jest niemożliwa.
Wiek drzewostanu	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze większego niż 20 % udziału objętościowego drzew starszych niż 100 lat, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze mniejszego niż 1 % udziału gatunków obcych geograficznie w drzewostanie przy braku ich odnawiania się, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze mniejszego niż 10 % udziału gatunków obcych ekologicznie w drzewostanie, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie na 2 stanowiskach z 3 w obszarze obfitego, naturalnego odnowienia drzewostanu, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) wskaźnik oceniono na FV na 2 z 3 stanowisk.
Występowanie mchów torfowców	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze siedliska bardzo niskiego pokrycia mchów torfowców, tj. oceny U2.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) udział torfowców jest niewielki, a ich występowanie związane jest głównie z dnem i brzegami przecinających płaty siedliska rowów. Nie były one w ostatnich latach konserwowane i odnawiane i w związku z tym stały się rezerwuarem gatunków charakterystycznych dla siedliska.

		Jakiegokolwiek prace w obrębie rowów (zarówno ich zasypywanie jak i stworzenie warunków do okresowego retencjonowania w nich wody) spowodują usunięcie występującej tam roślinności (w tym torfowców). Obecnie decydujący wpływ na przesuszenie płatów siedliska mają niskie roczne sumy opadów i wysokie temperatury panujące w okresie wegetacyjnym. W takich warunkach jakakolwiek retencja wody jest niemożliwa.
Występowanie charakterystycznych krzewinek	Utrzymanie na 2 stanowiskach z 3 w obszarze dość obfitego występowania krzewinek, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) wskaźnik oceniono na FV na 2 z 3 stanowisk. Płaty noszą wyraźne ślady przesuszenia, będącego m. in. skutkiem istnienia starych rowów melioracyjnych. Pomimo to siedlisko utrzymuje typowe cechy, m. in. znaczne pokrycie charakterystycznych krzewinek.
Pionowa struktura roślinności	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze naturalnej, zróżnicowanej pionowej struktury roślinności, wyrażającej się zróżnicowaniem struktury wiekowej drzewostanu, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku zniszczenia runa i gleby związanego z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015).
Inne zniekształcenia	Osiągnięcie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku zniekształceń związanych z obecnością śmieci, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91D0 (2010, 2015). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na jednym ze stanowisk znaleziono nieliczne śmieci (ocena U1). Nie zaplanowano działania ochronnego, ponieważ kwestie związane z utrzymaniem porządku w obrębie nieruchomości regulują przepisy odrębne. Na pozostałych 2 stanowiskach wskaźnik oceniono na FV.
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U2.	Zły stan siedliska wynika z jego przesuszenia. Brak jest możliwości przeciwdziałania temu zjawisku. W obrębie płatów siedliska znajdują się stare, zatorfione rowy melioracyjne. W ostatnich latach nie były konserwowane i odnawiane. W związku z tym stały się rezerwuarem gatunków charakterystycznych dla siedliska. Jakiegokolwiek prace w obrębie rowów (zarówno ich zasypywanie jak i stworzenie warunków do okresowego retencjonowania w nich wody) spowodują usunięcie występującej tam roślinności. Obecnie decydujący wpływ na przesuszenie płatów siedliska mają

		niskie sumy roczne opadów i wysokie temperatury panujące w okresie wegetacyjnym. W takich warunkach jakakolwiek retencja wody jest niemożliwa.
91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe		
Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 26 ha, tj. oceny FV.	Źródło danych: dokumentacja planu zadań ochronnych (2022).
Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk w obszarze typowej dla łągi kombinacji florystycznej, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) charakterystycznymi gatunkami w obszarze są: olsza czarna, wierzba krucha, czeremcha zwyczajna, podagrycznik zwyczajny, wietlica samicza, chmiel zwyczajny, kosaciec żółty, tojeść pospolita, mozga trzciniowata, gwiazdnica gajowa, pokrzywa zwyczajna.
Gatunki dominujące	Utrzymanie na co najmniej 75 % stanowisk w obszarze dominacji gatunków typowych dla siedliska, przy czym możliwa jest dominacja facjalna turzycy drżączkowej, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) brak jest możliwości ograniczenia dominacji facjalnej turzycy drżączkowej w okresie obowiązywania planu. Wynika ona z prześwietlenia drzewostanów oraz przesuszenia podłoża.
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Utrzymanie na co najmniej 90 % stanowisk w obszarze mniejszego niż 1 % udziału w drzewostanie gatunków obcych geograficznie przy braku ich odnawiania się, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012).
Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie na co najwyżej 60 % stanowisk w obszarze występowania niecierpka drobnokwiatowego, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania i brak skutecznych metod zwalczania niecierpka drobnokwiatowego (z płatów siedliska będzie usuwany jedynie rdestowiec ostrokończysty). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) stan właściwy w zakresie przedmiotowego wskaźnika stwierdzono na 40 % stanowisk w obszarze.
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie na co najwyżej 60 % stanowisk w obszarze dominacji facjalnej turzycy drżączkowej, tj. oceny U2.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) brak jest możliwości ograniczenia ilości turzycy drżączkowej w okresie obowiązywania planu. Jej ekspansja w części płatów wynika z prześwietlenia drzewostanów oraz przesuszenia podłoża. Stan właściwy w zakresie przedmiotowego wskaźnika stwierdzono jedynie na 30 % stanowisk w obszarze.
Martwe drewno (łączne zasoby)	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika ze wszystkich stanowisk	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012). Zgodnie z dokumentacją

	monitoringowych w obszarze na poziomie ponad 20 m ³ /ha, tj. oceny FV.	PZO (2022) na 3 stanowiskach wskaźnik oceniono na FV a na 6 stanowiskach na U1.
Martwe drewno leżące lub stojące powyżej 3 m długości i powyżej 50 cm grubości	Osiągnięcie na co najmniej 25 % stanowisk w obszarze więcej niż 5 sztuk drewna wielkowymiarowego na hektar, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012). Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) na 2 stanowiskach wskaźnik oceniono na FV, na 4 stanowiskach na U1 a na 3 stanowiskach na U2.
Naturalność koryta rzecznego	Utrzymanie na 40 % stanowisk w obszarze regulacji zupełnie zmieniającej linię cieku oraz istnienie urządzeń piętrzących zmieniających reżim cieku, tj. oceny U2.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zalewy w obszarze zwykle nie występują w związku z głębokim wcięciem koryta Małej Panwi w piaszczyste podłoże. W związku z tym istnienie urządzeń regulujących przepływ w rzece nie oddziałuje bezpośrednio na rytm zalewów. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) stan właściwy (brak regulacji) stwierdzono na 55 % stanowisk w obszarze. Na pozostałych stanowiskach nie przewiduje się likwidacji istniejących urządzeń hydrotechnicznych, a stan obecny (identyczny jak w momencie wyznaczania obszaru) przyjęto jako referencyjny.
Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)	Utrzymanie na 60 % stanowisk w obszarze przewodnienia podłoża obniżonego w stosunku do normalnego, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zalewy w obszarze zwykle nie występują w związku z głębokim wcięciem koryta Małej Panwi w piaszczyste podłoże. Stąd ocena wskaźnika opiera się jedynie na określeniu stopnia przewodnienia podłoża. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) stan właściwy stwierdzono na 40 % stanowisk w obszarze. Na pozostałych stanowiskach przewodnienie w dużym stopniu zależy od panujących warunków atmosferycznych. W związku z powyższym nie istnieje możliwość poprawy oceny wskaźnika w okresie obowiązywania planu.
Wiek drzewostanu	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze mniejszego niż 20 % udział drzew starszych niż 100 lat, ale większego niż 50 % udziału drzew starszych niż 50 lat, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012). Okres obowiązywania planu jest zbyt krótki, żeby mogło dojść do poprawy oceny wskaźnika.
Pionowa struktura roślinności	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze mniejszego niż 20 % udział drzew starszych niż 100 lat, ale większego niż 50 % udziału drzew starszych niż 50 lat, tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012). Okres obowiązywania planu jest zbyt krótki, żeby mogło dojść do poprawy oceny wskaźnika.
Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk w obszarze obfitego naturalnego odnowienia (olsza czarna, jesion wyniosły), tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012).

Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie na co najmniej 75 % stanowisk w obszarze braku uszkodzeń runa i gleby związanego z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012).
Inne zniekształcenia	Utrzymanie na części stanowisk w obszarze mało znaczących zniekształceń (ścieżki wydeptywane przez ludzi), tj. oceny U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 91E0 (2010, 2012) uwzględniając lokalne uwarunkowania. Zgodnie z dokumentacją PZO (2022) większość płatów siedliska penetrowana jest przez turystów i grzybiarzy lub położona jest w pobliżu zabudowań, co skutkuje zaśmieceniem. Obecne są też ścieżki. Ponieważ nie istnieje możliwość ograniczenia wstępu ludzi do lasu obecność ścieżek przyjęto jako stan referencyjny. Nie zaplanowano działania ochronnego związanego z obecnością śmieci, ponieważ kwestie związane z utrzymaniem porządku w obrębie nieruchomości regulują przepisy odrębne.
Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U1.	Okres obowiązywania planu jest zbyt krótki żeby mogło dojść do poprawy oceny wskaźników: „gatunki dominujące”, „łączne zasoby martwego drewna”. Z kolei poprawa oceny wskaźnika „inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie” jest niemożliwa ze względu na występowanie niecierpka drobnokwiatowego.

Realizacji ww. celów służą zaplanowane działania ochronne, wymienione w załączniku nr 5 do zarządzenia. W odniesieniu do siedliska 3150 zrezygnowano z podejmowania działań ochronnych. Zidentyfikowanym zagrożeniem w przypadku przedmiotowego siedliska jest zamulenie. Tymczasem nawet częściowe odmulanie starorzeczy ze względu na ich niewielką powierzchnię i brak zasilania wodami rzecznyymi, mogłoby z dużym prawdopodobieństwem doprowadzić do trwałego zniszczenia ekosystemu tego siedliska w obszarze Natura 2000. Obecnie stan właściwy w zakresie charakterystycznej kombinacji zbiorowisk w obrębie transektu panuje na większości stanowisk. Na pozostałych stanowiskach zubożenie składu gatunkowego (w tym brak elodeidów) jest efektem postępującej sukcesji i zostało uznane za element naturalnej dynamiki siedliska. Także w odniesieniu do siedliska 3260 zrezygnowano z podejmowania działań ochronnych. Zidentyfikowanym zagrożeniem w przypadku przedmiotowego siedliska jest występowanie obcych roślin inwazyjnych. Obowiązek wykonywania działań ochronnych związanych ze zwalczaniem tych roślin wynika z przepisów odrębnych, np. ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. poz. 1718) i określanie ich w planie zadań ochronnych byłoby zbędnym powtórzeniem regulacji ustawowych. W ramach planu zadań ochronnych nie można tworzyć regulacji, które są powtórzeniem przepisów ustawowych, a także regulacji, które będą je modyfikowały, gdy ustawodawca nie przewiduje uwzględniania planu zadań ochronnych w danej dziedzinie, czy danym akcie. Regulacje planu zadań ochronnych nie powinny również skutkować wątpliwościami adresatów norm, co do podstawy oraz zakresu ich praw i obowiązków. Z uwagi na powyższe, jeśli działanie ochronne i obowiązek jego wykonania wynikają z przepisów ustawy, to działanie takie nie powinno być uwzględniane w planie zadań ochronnych. Odnosi się to także do działań ochronnych związanych z usuwaniem śmieci w siedliskach leśnych. W niniejszym dokumencie nie zaplanowano także działań ochronnych mających przeciwdziałać zagrożeniom generowanym przez niemożliwe do wyeliminowania czynniki naturalne (susze i zmniejszenie opadów), w tym związane z nimi występowanie problematycznych gatunków rodzimych.

W zarządzeniu uwzględniono także działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony. Oparto je na metodyce opracowanej przez GIOŚ na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska.

Monitoring realizacji celów działań ochronnych prowadzony będzie poprzez monitoring stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony.

Ponieważ prace badawcze i inwentaryzacje przyrodnicze przeprowadzone na potrzeby sporządzenia dokumentacji planu zadań ochronnych dostarczyły wystarczającej wiedzy potrzebnej do zweryfikowania występowania i statusu siedlisk przyrodniczych oraz pozwoliły określić stan ochrony przedmiotów ochrony, nie zachodzi konieczność planowania działań ochronnych dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

W ramach prac nad niniejszym planem zadań ochronnych zidentyfikowano potrzebę określenia wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony, których wyznaczono obszar Natura 2000 (załącznik nr 6 do zarządzenia).

Działania ochronne określone w niniejszym planie zadań ochronnych są wystarczające dla utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Stąd nie zachodzi potrzeba ustanawiania planu ochrony.

W ramach opracowywania projektu planu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zapewнили możliwość udziału wszystkim zainteresowanym w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele administracji, organizacji pozarządowych, a także podmiotów gospodarujących w obszarze Natura 2000. Podczas zorganizowanych dwóch spotkań (w dniach 10.08.2022 r. oraz 31.08.2022 r.) członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy omówili i wypracowali zakres niezbędnych do wykonania działań ochronnych, w oparciu o zidentyfikowane zagrożenia i wyznaczone cele.

Zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach podali do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu PZO i możliwości zapoznania się z założeniami do sporządzenia tegoż projektu oraz, zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy, zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w procesie przygotowania niniejszego planu, poinformowali o przystąpieniu do sporządzenia projektu PZO i o jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, w tym projektem niniejszego zarządzenia oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, a także o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu oraz o organie właściwym do ich rozpatrzenia.

Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu od 23.05.2023 r. do 13.06.2023 r., wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Katowicach od 23.05.2023 r. do 14.06.2023 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu w dniu 23.05.2023 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Katowicach w dniu 23.05.2023 r. oraz opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym, tj. w opolskim wydaniu Gazety Wyborczej w dniu 23.05.2023 r. i w Dzienniku Zachodnim w dniu 24.05.2023 r.).

Wypracowany projekt planu zadań ochronnych ujęto w publicznie dostępnym wykazie danych (ekoportal).

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych złożono następujące uwagi i wnioski:

1. Pan Zbigniew Brzeziński, Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Zawadzkie (pismo nr ZG.7210.2.2022 z 12.06.2023 r.): *przedmiot ochrony 91E0, w działaniu „stosowanie rębni złożonych o długim okresie odnowienia (minimum 30 lat)”, wymieniono lokalizację (02-14-3-03): 351f, 385b.j, które w obecnym PUL*

na lata 2023-2032 są bez wskazań gospodarczych. Proponuje się zmianę zapisu na „stosowanie rębni złożonych o długim okresie odnowienia (minimum 30 lat) – odpowiednie zapisy należy zamieścić w kolejnym PUL” lub zrezygnować z zapisu działania dla tych wydzieleń w tym PZO. Uwaga została uwzględniona poprzez usunięcie zapisów dotyczących użytkowania rębno w wydzieleniach 351f, 385b,j oraz poprzez wskazanie przedmiotowych wydzieleń jako miejsca wdrażania ochrony zachowawczej.

2. Pan Zbigniew Brzeziński, Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Zawadzkie (pismo nr ZG.7210.2.2022 z 12.06.2023 r.): *przedmiot ochrony 91E0, w działaniu „wyznaczenie przed rozpoczęciem użytkowania rębno 12% powierzchni wydziału jako biogrupy....” wymieniono lokalizację jw. W przypadku uwzględnienia powyższej uwagi zapis w tym PZO jest zapisem martwym i zasadnym jest z niego zrezygnować.* Uwaga została uwzględniona poprzez usunięcie zapisów dotyczących użytkowania rębno w wydzieleniach 351f, 385b,j oraz poprzez wskazanie przedmiotowych wydzieleń jako miejsca wdrażania ochrony zachowawczej.
3. Pan Zbigniew Brzeziński, Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Zawadzkie (pismo nr ZG.7210.2.2022 z 12.06.2023 r.): *przedmiot ochrony 91E0, w działaniu „pozostawienie podczas prac (trzebieże, rębnie) drzew mikrosiedliskowych”, wymieniono lokalizację (02-14-3-03): 351f, 385b, j, 411f, h, 412f, h, n, 413h, k, m, n, 414i, (02-14-3-04): 813b, 814f, n, (02-14-3-08): 4k, l, (02-14-3-11): 22s, 848a, które w obecnym PUL na lata 2023-2032 są bez wskazań gospodarczych- zgodnie z zapisem w działaniu „ochrona zachowawcza poprzez pozostawienie bez wskazań gospodarczych związanych z pozyskaniem drewna (ograniczenie nie dotyczy usuwania dębu czerwonego i innych gatunków obcych geograficznie)....”.* Proponuje się zrezygnować z zapisu. Uwaga została uwzględniona poprzez usunięcie przedmiotowego zapisu.
4. Pan Zbigniew Brzeziński, Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Zawadzkie (pismo nr ZG.7210.2.2022 z 12.06.2023 r.): *we wszystkich przypadkach w których mowa o pozostawianiu drzew mikrosiedliskowych zasadnym jest zamieścić zapis o możliwości ich usunięcia w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa ludzi.* Uwaga została uwzględniona w odniesieniu do siedliska 9170 i 91E0 poprzez modyfikację zapisu: „w ramach pozostawiania drzew mikrosiedliskowych należy pozostawiać wszystkie drzewa spełniające kryteria uznawania drzew za pomniki przyrody” na zapis: „w ramach pozostawiania drzew mikrosiedliskowych należy pozostawiać wszystkie drzewa spełniające kryteria uznawania drzew za pomniki przyrody, z wyjątkiem drzew stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa ludzi”. Ponadto zapisy niniejszego dokumentu nie wymuszają pozostawiania drzew mikrosiedliskowych w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc udostępnionych, np. do celów rekreacyjnych i turystycznych lub w bezpośrednim sąsiedztwie dróg publicznych i wewnętrznych. W związku z powyższym istnieje możliwość wyznaczenia takich drzew w lokalizacjach, w których do zagrożenia bezpieczeństwa ludzi dochodzić nie będzie.

Projekt zarządzenia został 12.07.2023 r. pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Opolu. Uwzględniając sugestie Rady w treści przedmiotowego dokumentu wskazano susze i zmniejszenie opadów (kod M01.02) jako zagrożenie istniejące odnośnie siedliska 6410 oraz zrezygnowano ze wskazywania ww. zagrożenia odnośnie siedliska 6510. Argumentem wysuwany przez Radę za identyfikacją zagrożenia M01.02 jako istniejącego w przypadku łąk zmiennowilgotnych jest fakt wykazanego w dokumentacji przesuszenia części płatów siedliska. Z kolei z uwagi na to, że zmniejszona liczba opadów nie może wpływać na żaden ze wskaźników stanu ochrony łąk świeżych, bezzasadnym jest wskazywać ten czynnik jako zagrażający siedlisku.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Opolskiego (IN.III.710.8.2023.GT z 1 sierpnia 2023 r.) oraz przez Wojewodę Śląskiego (pismo nr IF.VII.710.14.2023 z 21 września 2023 r.).

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m. in. ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych określonych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 200 tys. zł.